

Leviticus 25:35-38

Bijzonderheid: diaconale zondag

- Lezing: Leviticus 25:35-38

³⁵Wanneer een van jullie tot armoede vervalt en zich niet kan handhaven, moet je hem bijstand verlenen, zoals je ook een vreemdeling zou helpen die bij je te gast is; je mag hem niet laten verkommeren. ³⁶Toon ontzag voor je God en laat je volksgenoten niet verkommeren. Wanneer je een volksgenoot een lening verstrekt, mag je hem vooraf geen rente en achteraf geen toeslag vragen. ³⁷Je mag van hem geen rente vragen als je hem geld leent, en geen winst maken als je hem voedsel geeft. ³⁸Ik ben de HEER, jullie God, die jullie uit Egypte heeft geleid om jullie Kanaän in bezit te geven en jullie God te zijn.

Preek

Lieve mensen,

Vroeger was er vaak een discussie over de kloof die er is tussen zondag en de rest van de week. Er werd bijvoorbeeld aandacht besteed aan de vraag: hoe ben je christen op je werk? Misschien ervaar je die kloof nog wel! In de Bijbel vind je niets van die kloof. Dat komt natuurlijk ook, doordat Israël een zogenaamde 'theocratie' was. Een land, geregeerd door de Heer. Bezield door de wetten van God. Er zit geen discrepantie tussen de gewone werkweek en de sabbat.

Maar ook als je niet in een theocratie leeft. Ook dan zou die kloof er niet hoeven zijn! Als je christen bent, dan is Jezus jouw Heer. Op zondag, maar ook op dinsdag of woensdag. Hem volgen doortrekt heel je leven. En dat zie je ook al prachtig in het Oude Testament, het eerste deel van de Bijbel.

We zitten midden in het hoofdstuk dat gaat over het sabbatsjaar en jubeljaar. Dat zijn hele bijzondere jaren. Er wordt niet gewerkt, niet geoogst. Die jaren *zouden* heel anders kunnen aanvoelen dan de andere jaren. En toch zie je dat in de andere jaren dezelfde principes gelden als in het sabbatsjaar en jubeljaar. Je hoeft je niet te beperken tot die jaren om God en je naaste te dienen. Je hoeft niet te wachten tot het jubeljaar, voordat je armen kunt vrijkopen en hen hun land teruggeven. God geeft je elke dag om goed te doen. Om hem en je naaste te dienen. Dat geldt ook voor jouw leven.

En God maakt het heel concreet! Hij wil de menselijke waardigheid beschermen. Dat merk je aan alles in dit hoofdstuk. Zoals ik al zei aan het einde van mijn preek van afgelopen woensdag: dat vindt zijn oorsprong in Grote Verzoendag (vers 9). Dat is Bevrijdingsdag in Israël. En dan niet maar bevrijding van de Duitsers, maar bevrijding van een veel dieper probleem. God verzoent op die dag jouw zonden en bevrijdt je van het kwaad!!! Hij bevrijdt je er ook van dat je jezelf zou moeten redden, dat je zélf je toekomst moet veiligstellen, dat je afhankelijk zou zijn van regeerders en machthebbers. Hij zegt met Grote Verzoendag: ik geef je jouw waardigheid, ik hou van je en zorg voor je. Je toekomst is bij mij oneindig veilig.

In onze tekst herhaalt hij dat als het ware. Hij zegt in vers 38: *ik ben de HEER, jullie God, die jullie uit Egypte heeft geleid om jullie Kanaän in bezit te geven en jullie God te zijn*. Dat is zó veelbetekenend voor die mensen daar in de woestijn. Ze herinneren zich Egypte nog. Hoe heftig het was, hoe

sadistisch en satanisch. En nu zijn ze in de woestijn en hebben nog geen millimeter eigen grond. Maar God belooft het en daarmee komt het goed. Hij is die hij is. Hij zal er zijn. Dat zit in de naam van God die hier gebruikt wordt. HEER met hoofdletters. JHWH. Betrouwbaar tot en met. Oneindig veilig om hem in je leven te hebben.

Het uitvloeisel van die bevrijding stempelt elke dag. Niet één dag in de week. Niet één jaar van de zeven. Niet alleen het vijftigste jaar, het jubeljaar. Nee: elke dag! Elke dag leef je vanuit de bevrijding en de zorg van God. Het gewone leven, ook daar ben je vrij en geliefd.

Nou, dat stempelt je omgang met mensen. Gods bevrijding raakt ook aan het sociale en economische leven. Heel concreet in je omgang met je buurman, je stadsgenoot, je collega en ook de vreemdelingen. Dat laatste is opvallend. De vreemdelingen die de Joden in de woestijn kennen, dat zijn vijanden. Mensen die ze naar het leven staan. Vreemdeling heeft echt een ongunstige bijklank. Je weet niet wie je in huis haalt, in je land haalt. En toch: gastvrij zijn, bijstand verlenen, niet laten verkommeren.

Je zou kunnen zeggen: het staat er toch andersom!? Je moet je volksgenoten behandelen als vreemdelingen die bij jou te gast zijn. Dat klopt, zo staat het er. Maar dat betekent dus dat je Heer hier alle mensen op dezelfde hoogte plaatst.

Het gaat hier over mensen die zich niet kunnen handhaven. Geen status, geen huis, geen geld, de taal niet machtig, andere gewoontes. Niet argwanend zijn. Zeker niet vijandig. Net als je Heer de menselijke waardigheid beschermen. Vreemdelingen die bij jou schuilen behandelen als je familie en vrienden en andersom. Alle mensen worden op dezelfde hoogte geplaatst. Als je naasten. Die je moet liefhebben als jezelf.

Dat is razend lastig voor ons. Want ik had het net wel over de kloof die sommigen ervaren tussen zondag en de rest van de week. Maar er zijn kloven die nog veel groter zijn. En die op het ogenblik alleen maar dieper en groter worden. Er is zoveel verwijdering. Tussen gevaccineerden en ongevaccineerden. Tussen Nederlanders en medelanders. Tussen arm en rijk. Tussen eenzame mensen en mensen met een groot sociaal netwerk. En zo kunnen we nog wel even doorgaan. Het gaat zo vaak om ons eigen gelijk. Om ons eigen gewin. Onze positie en onze mening. Onze populariteit. Zelfhandhaving. Dat staat ook in onze tekst, die houding. Als je rente vraagt of een toeslag berekent als je anderen helpt. Dat is niet hoe het moet werken. Het is hetzelfde principe. Om niet. Genade. Anders vergroot je de kloof met de ander. Je geeft hem of haar het gevoel dat 'ie minder waard is dan jij. Het kan ontzettend veel verwijdering geven.

Het zijn *die kloven*, het is die verwijdering, die onze God wil dichten. Door stokoude wetgeving uit een misschien best wel saai boek uit de Bijbel. God blijkt verrassend actueel. Hij verbindt jouw Godsdienst met het leven van elke dag. Niks geen aparte werelden. En hij verbindt jou met je naaste, wie dat ook is en waar je die ook tegenkomt. Geen afstand, geen oordeel, je niet verheffen, maar dienen. Diaken zijn. Diakenen, dat zijn niet die paar mensen die een ambt gekregen hebben in onze kerk. Nee, dat zijn we allemaal. Want diaken betekent niets anders dan: dienaar. Van God en mensen. Dat mag je zijn. Dat mag je doen.

Amen